

MYRS 21.03.2023 § 58

21/04.03.01/2023

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi alue- ja rakennepolitiikan ohjelma 2021–2027

Toimintalinja ja hallinnonala: 2 Hiilineutraali Suomi, TEM

Erityistavoite: 2.3 Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

Hakemusnumero: R-00375

Hakija: Koillis-Suomen kehittämissyhtiö

Naturpolis Oy (Luonnonvarakeskus, Oulun Yliopisto, ProAgria Oulu ry, Suomen ympäristökeskus)

Toteutusaika: 1.1.2023–31.12.2025

Toteuttamisalue: Koillismaan seutukunta

Hankekuvaus:

Koillismaalla alkutuotantotilojen jatkuvuus on vaarassa, sillä alan kannattavuus on laskenut merkittävästi ja ulkopuolisten resurssien hinnat ovat kohonneet huomattavasti. Biokaasutuotannon sekä ympäristöhoidollisten biomassojen keruun tuotantoketjua tehostamalla voidaan lisätä ansaintamahdollisuuksia maaseudulle.

Koillismaan maaseudun biokaasutuotannon mahdollisuuksia ei ole selvitetty aiemmin näin tarkalla tasolla. Ympäristöhoidollisista biomassoista ei ole tuotettu paikkatietoa Koillismaalla. Paikkatieto on ratkaisevassa asemassa biokaasutuotannon sijoittumisen kannalta.

Vesiruton ja muiden vesikasvien keruuseen ei ole olemassa kustannustehokasta laitetta, joten hankkeessa kehitettävän laitteen uutuusarvo on korkea.

Hankkeessa tehtävä laajamittainen yhteistyö tutkimuslaitosten, yliopiston ja kehittämisorganisaatioiden kesken on innovaatioekosysteemin toiminnalle merkittävää ja uudenlaista yhteistyötä. Hankkeen mittakaava on suuri, mutta se korreloi tulosten merkittävyyden kanssa.

Tavoitteena on lisätä maaseudun yritystoimintaa sekä luoda työpaikkoja kehittämällä kustannustehokas tapa hyödyntää ympäristöhoidollisia biomassoja. Samalla kehitetään keino tehostaa maaseudun ravinneriiktoa, nostaa omavaraisuusastetta sekä tehdä vesien- ja ympäristöhoidosta taloudellisesti kannattavaa.

Tavoitteena on saada maaseudun yrityksiä ja yhdistyksiä sitoutettua toimintaan mukaan jo hankkeen aikana sekä tuottaa heille tietoa joka kannustaa maatilakokoluokan biokaasulaitosinvestointeihin, joilla maatilojen energiaomavaraisuusaste nousee sekä hiilijalanjälki pienenee.

Tutkimuksista ja selvityksistä kootaan julkinen raportti maatilojen biokaasulaitosten sekä ympäristöhoidollisten biomassojen mahdollisuuksista Koillismaalla. Naturpoliksen osuudessa käsitellään biokaasulaitoksen teknistaloudellisia ratkaisuja, ansainta- ja omistusmalleja sekä lupaprosesseja ja rahoitusmahdollisuuksia. Sivusyötteiden säilöntätutkimuksen tulokset sekä suositellut säilöntämenetelmät ohjeineen sisältyvät loppuraporttiin. Luken osuudessa käsitellään vesiruton biomassan vaikutuksia perunasatoon sekä maan ravinne- ja hiilipitoisuuteen pohjoisissa viljelyoloissa. Luke tuottaa tietoa mädätysjäännöksen jalostuksesta kierrätyslannoitevalmisteen ja sen soveltuvuudesta erilaisille viljelykasveille. Tutkimustulosten pohjalta raportissa pystytään tekemään arvioita menetelmän skaalautuvuudesta ja kustannustehokkuudesta. Lisäksi tietoa saadaan vesiruton pinnalla kasvavien mikrobien ominaisuuksista sekä vaikutuksista erilaisten viljelykasvien kasvuun ja tautioireiden hillintään. Syke raportoi vesiruton esiintymisen ja poistamisen vaikutuksista pilottikohteiden vesistöjen eliöstöön ja veden laatuun sekä tuottaa paikkatietoa vesikasvikartoituksista. Syken osuudessa käsitellään myös sivuvirtojen biokaasupotentiaalia. ProAgria tuottaa loppuraporttiin selvityksen ympäristöhoidollisten biomassojen määristä ja sijainneista.

Tämän lisäksi raporttiin kootaan tietoa uuden lannoitevalmistelain sekä CAP27 -suunnitelman vaikutukset biokaasuntuotantoon sekä rejektin hyödyntämiseen. Oulun yliopisto laatii dokumentaation kehitetystä laitteesta sekä tarvittavan esittelymateriaalin niin loppukäyttäjälle kuin mahdolliselle laitteen teolliselle valmistajalle.

Kattavin selvityksin ja tutkimuksin tuotettu tieto auttaa ja aktivoi Koillismaan yrityksiä siirtymään tehokkaampaan ravinnekiertoon maaseudulla. Hankkeen toimenpiteillä edesautetaan alkutuotannon kannattavuutta ja siten pyritään säilyttämään alkutuotantotilojen elinvoimaisuus Koillismaalla. Erilaiset laskelmat ja ohjeistukset kannustavat maatilakokoluokan biokaasulaitosinvestointeihin, joilla maatilojen energiaomavaraisuusaste nousee sekä hiilijalanjälki pienenee. Paikkatieto ympäristöhoidollisista biomassoista tukee biokaasuinvestointeja, sillä Koillismaan maatilojen kokoluokat ovat pieniä ja kannattavaan toimintaan tarvitaan myös lisäyötteitä.

Ympäristöhoidollisista toimenpiteistä syntyvä biomassa pystytään jalostamaan energiaksi tai lannoitteiksi ja kasvitautien torjunta-aineiksi. Ympäristöhoidosta voi tulla kannattavaa liiketoimintaa. Vesikasvien korjuun korkeita kustannuksia pystytään vähentämään uudella laitteella ja korjatun biomassan muuttamisella tuotteeksi.

Kokonaiskustannusarvio (€):

Henkilöstökustannukset:	851 730
Välilliset kustannukset, FR40%:	340 691
Kustannukset yhteensä:	1 192 421

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EAKR- ja valtion rahoitus:	834 696
-----------------------------------	---------

Kunta	77 427
Muu julkinen rahoitus:	135 097
Yksityinen:	145 201
Rahoitus yhteensä:	1 192 421

Hankearviointi, pisteet: 37/67

Maakuntaohjelman toimintalinja: KT 1 A, Pohjois-Pohjanmaa MAKO

Valmistelija: Katarina Timisjärvi, 040 685 4025

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta.

MYR:lle esitetään, että se antaa hankkeesta myönteisen lausunnon.

Päätösesityksen perustelut:

Hankkeen tavoitteena on edistää energiatehokkuutta ja kiertotaloutta, sekä vähentää kasvihuonekaasupäästöjä. Hankkeella vahvistetaan kiertotalouteen ja biotalouteen liittyvää liiketoimintaosaamista ja kehitetään uusia tuote- ja palvelukonsepteja ja tuetaan näiden edellyttämiä investointeja sekä tuetaan ravinnekiertoon liittyvää TKI-toimintaa.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.

Martti Turunen jäi itsensä ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.